

De opgave: Midden-Delfland aardgasvrij in 2050

Nederland moet in 2050 aardgasvrij zijn. Dat is zo afgesproken in het klimaatakkoord. Ook in Midden-Delfland moeten we onze huizen op een duurzame en aardgasvrije manier gaan verwarmen. Deze overstap noemen we de warmtetransitie. Elke gemeente moet daarvoor eind 2021 zijn plan klaar hebben: de Transitievisie Warmte. Hierin omschrijven we hoe we in een passend tempo de overstap naar een aardgasvrije gemeente kunnen maken. Efficiënt, betaalbaar en in samenspraak met onze inwoners. Dat laatste is heel belangrijk, daarom heeft de gemeente inwoners gevraagd mee te denken. Een aantal licht zijn mening op deze pagina's toe. Ook wethouder Sonja Smit komt aan het woord.

De Transitievisie Warmte, waarover hebben we het dan?

De Transitievisie Warmte gaat over de gebouwde omgeving. Dat zijn alle woningen, winkels, kantoren, scholen en andere gebouwen. Van de 9.100 woningen en andere gebouwen in Midden-Delfland, wordt op dit moment het overgrote deel verwarmd met aardgas. We gebruiken aardgas vooral voor het verwarmen van onze woningen

en gebouwen. Maar ook voor warm tapwater en om te koken. In 2050 gebruiken alle woningen en gebouwen in Midden-Delfland (en de rest van Nederland) een duurzaam alternatief voor aardgas.

Teksten: Gemma van Winden-Tetterto

“Als je mensen er echt bij betrekt, zijn ze best wel bereid mee te doen”

‘Krachten bundelen voor een aardgasvrij Midden-Delfland’ Toen de gemeente in maart 2020 een oproep deed in De Schakel MiddenDelfland voor geïnteresseerden in dit thema gaf ook Simon Broos (72) uit Den Hoorn zich op. Hij maakt sindsdien deel uit van een meedenkgroep bestaande uit inwoners en vertegenwoordigers van diverse organisaties zoals de Midden-Delflandvereniging.

“In 2019 ondertekenden overheden, organisaties en bedrijven in Nederland het Nationale Klimaatakkoord. Het doel is om in 2050 volledig van het aardgas af te zijn. In totaal moeten in Nederland bijna zeven miljoen huizen en één miljoen andere gebouwen verduurzaamd worden. Als doelstelling voor 2030 zouden alvast anderhalf miljoen van deze gebouwen geïsoleerd en/of aardgasvrij moeten zijn gemaakt. Heel concrete doelen,” zegt Simon Broos. “Maar onze gemeente stoeide daar deze zomer nog mee. In het concept van juni, dat in de meedenkgroep is besproken, koos de gemeente ervoor om daar waar mogelijk, woningeigenaren aan te moedigen om de stap naar aardgasvrij te maken. Het gaat dan om gasvrije, individuele of kleinschalige collectieve warmteopties: all-electric of lokale kleinschalige warmtenetten met bijvoorbeeld WKO (Warmte Koude Opslag). Dit wordt het ‘spijtvrije’ transitiepad genoemd.”

Transitievisie Warmte

“Ik ben geen klimaatactivist of -ontkenner maar ik heb wel mijn twijfels over wat er allemaal wel of niet gaat gebeuren,” bekennt Simon die ingenieur is in de lucht- en ruimtevaart. “Het is een

moeilijke materie. Gemeenten hebben een regierol in deze warmtetransitie en elke gemeente is gevraagd om eind 2021 een Transitievisie Warmte te hebben vastgesteld in de gemeenteraad. Je moet dus als gemeente keuzes maken anders wordt het hoogspringen zonder lat. Midden-Delfland noemde vooralsnog geen streefgetallen. Daarmee was onduidelijk hoeveel onze gemeente bij gaat dragen aan het Nationale Klimaatakkoord. Vanuit de meedenkgroep is hierop kritiek geweest. Op de bewonersavond gaf de wethouder aan dat zij niet concreter kan worden, omdat zij woningbezitters niet kan dwingen. Na opmerkingen van onze kant heeft ze toegezegd er nog over te willen nadenken of meetbare doelen mogelijk zijn. Naar ik heb begrepen, gaat de gemeente voor 2030 alsnog een concreet streven voor gasbesparing in de bebouwde omgeving uitspreken. Dat is mooi.”

Investering

Simon geeft aan dat hij ook wel begrip heeft voor het standpunt van de gemeente en de wethouder. Je kunt eigenaren niet dwingen om bijvoorbeeld zonnepanelen op het dak te leggen of warmtepompen te installeren. Ook een nieuw warmtenet

is zomaar niet haalbaar. Het is een enorme investering en in Midden-Delfland blijktbaar moeilijk te realiseren. “Maar het klimaatakkoord stelt wél zijn eisen en daar moeten ook wij een bijdrage aan leveren.”

Hybridepompen

“Klimaatverandering kan een geloof worden. Sommige mensen maken zich extreme zorgen en komen tot actie. Anderen denken dat het wel meevalt. Ik lees er veel over. In het algemeen onderkennen mensen het probleem wel. Je denkt toch ook aan de toekomst en je kleinkinderen. Delft wil vóór 2030 dertien wijken van het gas af hebben. De bewoners daar komen fel in opstand. Ook niet iedere woning is geschikt. Ik heb zelf geïnformeerd naar een hybridepomp. Dat scheelt mij de helft van het gas en een terugverdientijd van zo'n 15 jaar. Helemaal van het gas af gaat niet lukken, maar de helft minder verbruik scheelt al heel veel. Huizen die redelijk geïsoleerd zijn, zijn best wel geschikt voor een hybridewarmtepomp die tot 50 graden verwarmt. Met de nu zo sterk stijgende gasprijzen wordt dat zeker interessant. Een onafhankelijke deskundige zou een goede prijs kunnen bedingen als je met de hele wijk hybridepompen aanschaft. Ja, dat kost geld maar je moet ergens beginnen. In huurwijken kan de verhuurder zijn aanschaf niet terugverdienen, want de huurder betaalt de energienota. Daar zou de gemeente of de hogere overheid iets op moeten verzinnen.”

Betrokkenheid

“Ik heb de indruk dat de gemeente haar inwoners onvoldoende bij het plan voor de warmtetransitie heeft betrokken. Er is geen conceptplan geweest dat gepubliceerd is en waarop commentaar geleverd kon worden door de inwoners van Midden-Delfland. Terwijl er wel belangrijke keuzes worden gemaakt. Er zijn drie opties om van het gas af te komen. Eén daarvan, de aanleg van een lokaal warmtenet, zal voor veel

Simon Broos

Foto: GvW-T

wijken in Midden-Delfland afvallen. Dan blijven er nog maar twee warmteopties over, namelijk all electric en duurzaam gas (waterstof, groengas). Ik weet wel dat warmtenetten hoge investeringen eisen maar vergeet niet, we hebben al een warmtenet, dat van Eneco in de Kreekzone in Den Hoorn. Beter zou zijn geweest, als het concept van het warmtetransitieplan een halfjaar eerder klaar was geweest en voor commentaar ter inzage was gelegd. Dan hadden inwoners daarover kunnen discussiëren. Omdat het formeel geen besluit is maar een visie, is deze procedure toegestaan. Ik ben zelf van mening dat wanneer je de bewoners écht meeneemt en met een redelijke oplossing aankomt, ze wel bereid zijn mee te doen. Ik ben benieuwd hoe dit verder gaat.”

“We moeten nú aan de slag”

Arnold van der Mispel (54) uit Den Hoorn is een andere inwoner die meedenkt over het energietransitietraject naar 2050. Door zijn achtergrond als elektrotechnicus kan hij ook nuttige aanvullingen geven omdat hij weet waar hij over praat.

Arnold werd ooit als 15-jarige jongen getriggert door de meterkaart bij zijn ouders in de meterkast. Dat wekte zijn interesse voor energie en dat is sinds die tijd alleen maar toegenomen. Voor zijn studie elektrotechniek verhuisde hij van Utrecht naar Delft. Vanaf 2010 woont hij aan de Juttepeer in Den Hoorn. Daarvoor zat hij twintig jaar in een woongroepcomplex in de werkgroep energie. Hij werkte een paar jaar bij een adviesbureau voor energie en milieu maar is nu werkzaam bij een hypotheekbank. “Ja, ik ben zeer geïnteresseerd in het proces waarin de gemeente Midden-Delfland richting het aardgasvrije 2050 gaat. Het is een belangrijke overstap die we met zijn allen moeten maken. Toen de gemeente meedenkers vroeg, heb ik me meteen opgegeven. Het is goed om op de hoogte te zijn. Ik vind het ook heel belangrijk dat we van het aardgas af gaan. Je wilt toch voor je kinderen en kleinkinderen een betere wereld achterlaten. Dat de gemeente hierin een stimulerende en faciliterende rol heeft, is heel juist. Het meest essentiële daarin is op dit moment voorlichting.”

Transitie gereed

Er zijn in onze gemeente geen mogelijkheden om even een groot nieuw warmtenet aan te leggen. Daarom wordt er in dit stadium vooral ingezoomd op het transitie-gereed maken van de huizen. “Daar kun je niet mee wachten tot 2049. Dat moet je nú doen. Er is geen pot met subsidie dus de mensen moeten zelf in actie komen. Daarom was ik wel benieuwd hoe de gemeente dit allemaal aan gaat pakken. Ook wilde ik graag de mening van andere inwoners horen. In deze fase wordt de

aandacht vooral gericht op verduurzamen van je woning. Wat je niet verbruikt, hoeft je ook niet op te wekken. In mijn eigen huis heb ik al allerlei maatregelen genomen, bijvoorbeeld zonnepanelen en isolatie, maar ik vraag me af hoe dat bij veel andere mensen moet gaan. Neem de jongeren. Zij kunnen al heel moeilijk aan woonruimte komen. Als daar nog eens isolerende maatregelen bij komen, is het helemaal onbetaalbaar. Toch zullen we met zijn allen wel moeten.”

Voorlichting

“De transitie moet realistisch en haalbaar zijn,” vervolgt Arnold, “vandaar die voorlichting.” De gemeente heeft het hele gebied in kaart gebracht om te zien welke mogelijkheden er zijn per wijk, dorp of buitengebied. Wat zijn de alternatieve warmteopties en de kosten van verschillende bronnen? Het warmte alternatief kan dus per locatie verschillen. “Dat heeft de gemeente goed aangepakt. Ze hebben nu zicht op de mogelijkheden en de onmogelijkheden. Maar het is ook aan de inwoners zelf om in actie te komen. Ga je het groene gas afwachten of pak je nu je vloerisolatie aan? Iedereen wacht op de ander. Dat kan niet. De oplossing daarvoor is mijns inziens: duidelijkheid geven! Inmiddels is er alweer voortschrijdend inzicht door een gigantische verhoging van de energiekosten. De maatregelen zullen eerder aangescherpt moeten worden. Niet denken: het gaat mijn deur wel voorbij of ik zie het tegen die tijd wel. Nee, nú.”

Succesverhalen

“Niet iedereen zal zomaar zonnepanelen of vloerisolatie kunnen betalen. Daar moet

Arnold van der Mispel met op de achtergrond zijn dak met zonnepanelen.

Foto: GvW-T

de overheid iets mee. Er is berekend dat gemiddeld genomen iedereen om de zeven jaar verhuist. Dat zou het moment moeten zijn om een en ander aan te pakken. Je ziet het bij de coronacrisis; opeens komen er uit alle hoeken bij de overheid miljarden tevoorschijn. Dat zou voor de energietransitie ook mogelijk moeten zijn. Met wat meer verplichting richting de inwoners. Maar iedere politicus vermijdt dat hardop te zeggen, dat kost stemmen. Toch kun je je ogen niet sluiten voor de signalen: overstromingen, bosbranden... Geef goede voorlichting. Er zijn altijd voortrekkers. Laten zij die succesverhalen delen, houd een open huizen-dag om te laten zien hoe je dat gedaan hebt. Het stimuleert als je tijdens de buurtbarbecue kunt zeggen dat je al uit de

kosten van de aanschaf van zonnepanelen bent. Dat je per maand een relatief klein bedrag aan energiekosten hebt. Maar moet je altijd alleen maar kijken naar het terugverdienmodel of vind je de toekomst ook belangrijk?”

Geen keuze

Arnold is van mening dat de transitie van wijken en huizen van de woningcorporatie een logische start zou kunnen zijn. “Eigenlijk heb je geen keuze als je ziet hoe hoog de energieprijzen stijgen. Je móet wel. Het probleem wordt alleen maar urgenter. De mensen zullen er zelf mee aan de slag moeten gaan.”

“Onze energietransitie doen we spijtvrij”

“2050, dat lijkt nog ver weg, maar de tijd gaat heel snel en die omschakeling is ingrijpend.” Aan het woord is wethouder Sonja Smit die onder andere duurzaamheid, energie en klimaatadaptie in haar portefeuille heeft. Omdat zij de inbreng en de mening van de inwoners van Midden-Delfland in dit proces belangrijk vindt, nodigde zij hen uit hun mening te geven via een meedenkgroep, enquêtes en informatiebijeenkomsten. Ook in het vervolg krijgen inwoners een belangrijke rol bij het maken van keuzes. “We willen dat ze hun stem laten horen.” “We zijn de afgelopen 2 jaar bezig geweest met het opstellen van de Transitievisie

Warmte, een plan waarmee we de route uitstippelen naar een CO2-neutraal Midden-Delfland in 2050. Daarvoor werken we intensief samen met woningcorporatie Wonen Midden-Delfland, netwerkbedrijf Capturam en energiecoöperatie EnergieC Midden-Delfland. Alleen met elkaar kunnen we de energietransitie voor Midden-Delfland in beweging brengen. We streven ernaar om in 2030 20% minder gas te verbruiken ten opzichte van 2010. Daarmee zetten we een mooie stap naar het einddoel om CO2-neutraal te zijn in 2050.”

Stem

Hoe gemotiveerd ook, je kunt dat als gemeente niet alleen. “Naast onze professionele partners zijn onze inwoners

in de hele overgang naar aardgasvrij minstens zo belangrijk. Hun houding en bereidheid om over te schakelen, dat is waar het uiteindelijk om draait. We zijn dan ook blij met de drive bij een belangrijk deel van de inwoners tijdens het opstellen van de Transitievisie Warmte. In het vervolgtraject gaan we aan de slag op wijkniveau. Ik hoop dat inwoners de mogelijkheid blijven aangrijpen om hun stem te laten horen. Ook opbouwende kritiek is daarbij welkom: daar kunnen we wat mee.”

Spijtvrij

De eerste versie van de Transitievisie Warmte voor Midden-Delfland gaat op dinsdag 14 december naar de gemeenteraad. Inmiddels is door

de raadscommissie besloten dat dit onderwerp als hamerstuk doorgeleid wordt. Sonja Smit: “Een goede zaak. In de Transitievisie stellen we voor om ons de komende tien jaar te richten op het spijtvrij verduurzamen door woningeigenaren. Dat zijn duurzame maatregelen die inwoners relatief eenvoudig kunnen nemen op logische momenten in hun leven. Denk daarbij aan het isoleren van de woning, dubbele beglazing, het vervangen van het gasfornuis voor een elektrische variant en de plaatsing van een (hybride) warmtepomp. Zo worden de woningen zo snel mogelijk transitiegereed zodat we de stap voor later verklieuen om over te schakelen op een alternatief voor aardgas. Het mes snijdt daarmee aan meerdere kanten. De maatregelen leveren nu al direct besparingen op in het individuele en dus ook in het gezamenlijke gasverbruik én zijn slimme investeringen: ze verlagen structureel de energierekening en maken je koophuis meer waard. Gegarandeerd spijtvrij, dus. Als gemeente gaan we daar maximaal op inzetten; we ondersteunen en activeren onze inwoners. Wie weet wil doen, kán meedoen en profiteert

Wethouder Sonja Smit.

Foto: GvW-T

daar direct van. Daarmee boeken we de komende jaren al een mooi resultaat richting 2030 en 2050.”

Zelf aan de slag

Wil je zelf aan de slag met de voorbereidingen op een aardgasvrije woning? Isoleren en elektrisch koken zijn altijd goede stappen om te zetten. Wat je niet verbruikt aan energie, hoeft je ook niet op te wekken. Kies bijvoorbeeld voor inductie koken bij het vervangen van je keuken en ga voor HR++/+++ glas bij het schilderen of de vervanging van kozijnen.

Meer informatie en suggesties om zelf aan de slag te gaan vind je op www.iedereendoetwat.nl, www.milieucentraal.nl en www.hierverwarmt.nl.